

Per què perdonar?

Víctor Gayà

En línia amb la tradició clàssica, que en el nostre país ja conreen Bernat Metge o Joan Lluís Vives, i que ha perdurat fins a l'actualitat especialment en textos didàctics, Norbert Bilbeny, en aquesta novel·la, utilitza la forma dialogada per a plantejar el tema del perdó.

La situació que motiva la controvèrsia és la violació de dues menors. Els seus respectius pares, amics i socis discuteixen sobre la conveniència de personar-se en la causa els fets de la qual ja són coneguts per la policia i els jutjats. Des del començament, el conflicte es planteja per la necessitat de demanar justícia i, alhora, per la voluntat de no causar més dany a les al·lotes, fent-los reviuire aquella experiència amb més declaracions a la policia i processos judicials.

Però aquest fet pràctic tot d'una s'eixampla a un seguit de consideracions ètiques referents al perdó i la seva concomitància amb l'oblit, fins a convertir-se en tema principal: perdonar sense oblidar, oblidar però no ignorar, simplement oblidar, perdonar l'ofensor sense oblidar l'ofensa, no perdonar el que és irreparable ni oblidar per a evitar que es repeteixi el mal... I també s'estén –més enllà de la circumstància personal concreta– a l'àmbit social i polític en allò que fa a la memòria històrica i al judici ètic sobre els criminals d'estat i els dictadors; un àmbit, aquest, on arriba al màxim estadi l'atorgament del perdó autèntic de què parla Jacques Derrida, aquell que s'exerceix sobre fets imperdonables.

A la controvèrsia entre els pares, que mantenen actituds radicalment diferents, s'hi incorpora indirectament l'opinió de les víctimes, mitjançant cartes i missatges electrònics als quals tenen accés. Aquí s'estableix una posició encreuada: la que no perdona és la filla del pare inclinat a perdonar, i la que hi

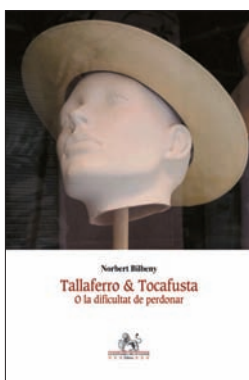
Tallaferro & Tocafusta. O la dificultat de perdonar

NORBERT BILBENY

Leonard Muntaner, editor

Palma, 2011

192 pàgines / 16 euros

vol passar ratlla és la filla del pare que demana justícia, càstig i, en qualsevol cas, mai no oblidar. Un encreuament que vol posar en evidència el fet que, en el fons, opinions ètiques diferents

Norbert Bilbeny

poden coexistir, fins i tot, en el si d'una mateixa persona.

I, així com les veus de les víctimes tenen un espai reduït i una intervenció indirecta, més encara les de les mares, malgrat que en un cas com el de violació sembla que hi haurien de tenir una presència més forta i més activa. La justificació és que allò que aquí importa no és pas la peripècia concreta d'una agressió sexual, sinó el debat més racional que emocional sobre una idea com el perdó, que té tendència a ser manejat des de l'afectivitat o la religiositat, més que no des de la conceptualització psicològica i filosòfica. Per això, si la veu de les víctimes i de les seves mares és limitada, no ho és la d'un tercer personatge que actua com a moderador en uns casos, com a incitador en uns altres, i sovint com a agent de la síntesi de les dues posicions antitètiques. Es tracta d'un professional, un *eticista* –no un psicòleg o un capellà–, al qual acudeixen els dos amics per tal que els ajudi a aclarir-se.

Aquesta mateixa importància donada a la discussió en si mateixa i no tant a les circumstàncies dramàtiques que la provoquen, converteix la novel·la en un text molt més apreciable quant a l'exposició d'idees que no pas pel que respecta al desenvolupament narratiu; el debat té molta més consistència que no el relat. Tanmateix, és el relat, que fa que sigui d'interès general un debat que si adoptàs la forma d'assaig seria més circumscrit. Per una altra banda, a l'assaig, ni que sigui dialèctic, s'acaba prenent partit o arribant a una conclusió de compromís, mentre que concorda més amb l'essència de la novel·la deixar al lector aquesta tasca.

En definitiva, *Tallaferro & Tocafusta*, com a discurs fragmentari de distintes veus, constitueix un text que suscita interès per les reflexions i enganxa pel dinamisme, perquè essent filosòfic no aboca càrregues erudites, perquè el diàleg fa àgils i planeres les exposicions i, sobretot, perquè empeny el lector a prendre una actitud activa en el debat, a dir-hi la seva i, en aquest sentit, és un text ben provocatiu.